

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๓๒/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๒๘/๒๕๕๑

วันที่ ๑๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๑

เรื่อง ศาลปกครองกลางส่งคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดี (นายสุลักษณ์ ศิวรักษ์) เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ว่าพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๕๔๔ มาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๕ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ว่า นายสุลักษณ์ ศิวรักษ์ ได้ยื่นฟ้องเจ้าพนักงานการพิมพ์ สำหรับกรุงเทพมหานคร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทรวงมหาดไทย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พนักงานเจ้าหน้าที่ จดแจ้งการพิมพ์ สำหรับกรุงเทพมหานคร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กรมศิลปากร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ นายกรัฐมนตรี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ต่อศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขดำที่ ๘๕/๒๕๕๑ ความว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เขียนหนังสือชื่อ ก่อนศตวรรษประชาธิปไตยไทย ที่เต็มไปด้วยขวากหนาม ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งที่ ๕/๒๕๕๐ เรื่อง ห้ามการขายหรือแจกและให้ยึดสิ่งพิมพ์ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๐ โดยกล่าวอ้างว่า หนังสือพิมพ์ชื่อ ก่อนศตวรรษประชาธิปไตย ที่เต็มไปด้วยขวากหนาม โดย ส. ศิวรักษ์ ได้ลงโฆษณาข้อความอันอาจขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๕๔๔ ห้ามการขายหรือแจกและให้ยึดสิ่งพิมพ์ดังกล่าว และให้ผู้ฟ้องคดีสามารถอุทธรณ์คำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยภายในกำหนดเจ็ดวัน การอุทธรณ์ไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

- ๒ -

ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ผู้ฟ้องคดีรับทราบคำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๐ และมีหนังสือลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ อุทธรณ์คำสั่งต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และมีหนังสือลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ขอรทราบผลการพิจารณาอุทธรณ์ แต่จนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองกลาง ผู้ฟ้องคดียังไม่ทราบผลการพิจารณาอุทธรณ์

ต่อมามีการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ โดยมาตรา ๓ บัญญัติว่า ให้ยกเลิก (๑) พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ (๒) พระราชบัญญัติการพิมพ์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๕ (๓) พระราชบัญญัติการพิมพ์ (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๘ (๔) คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๕ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ (๕) คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๓๖ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ อันมีผลเป็นการยกเลิกบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์ และคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินดังกล่าว นับแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะยึดหนังสือต่อไป

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือ ค่วนที่สุด ที่ ตช ๐๐๒๘.๑๔๓/๑๖๕ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๑ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ให้ยกอุทธรณ์และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ๕/๒๕๕๐ เรื่อง ห้ามการขายหรือจ่ายแจกและให้ยึดสิ่งพิมพ์ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๐ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนว่าข้อความใดในหนังสือชื่อ ก่อนศตวรรษประชาธิปไตยไทย ที่เต็มไปด้วยขวากหนาม ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน นอกจากนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้จัดให้มีเหตุผลไว้ในคำสั่งดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจชี้แจงแสดงเหตุผลโต้แย้งได้ จึงเป็นการขัดหรือแย้งมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ๕/๒๕๕๐ เรื่อง ห้ามการขายหรือจ่ายแจกและให้ยึดสิ่งพิมพ์ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๐ เป็นการออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังคงยึดหนังสือชื่อ ก่อนศตวรรษประชาธิปไตย ที่เต็มได้ด้วยขวากหนามต่อไป โดยปราศจากอำนาจอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้ศาลปกครองพิพากษาหรือมีคำสั่ง (๑) เพิกถอนคำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ๕/๒๕๕๐ เรื่อง ห้ามการขายหรือแจกหนังสือชื่อ ก่อนศตวรรษประชาธิปไตย ที่เต็มไปด้วยขวากหนาม ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๐ (๒) ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งหก ร่วมกันหรือแทนกัน คืนหนังสือชื่อ ก่อนศตวรรษประชาธิปไตย ที่เต็มไปด้วยขวากหนาม ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยึดไปให้กับผู้ฟ้องคดี หากไม่สามารถส่งคืนได้ไม่ว่าโดยเหตุใด ๆ ขอให้ศาลสั่งให้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งหก ร่วมกันหรือแทนกันชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการยึดหนังสือดังกล่าว เป็นจำนวนเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันฟ้องจนกว่า จะชำระเสร็จสิ้น (๓) ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ในฐานะหน่วยงานของรัฐซึ่งต้องรับผิดชอบต่อผู้ฟ้องคดีในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันหรือแทนกัน ชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการละเมิดเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น ซึ่งเป็นเสรีภาพตามมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แก่ผู้ฟ้องคดี จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินจำนวนดังกล่าว นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น

พร้อมกับโต้แย้งว่า บทบัญญัติมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อาศัยอำนาจในการออกคำสั่งที่ ๕/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๐ ห้าม การขายหรือแจกหนังสือ ก่อนศตวรรษประชาธิปไตย ที่เต็มไปด้วยขวากหนาม เป็นบทบัญญัติ ที่ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๔๕ ไม่อาจใช้บังคับได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงขอให้ศาลส่งความเห็นและคำโต้แย้งดังกล่าวไปยังศาล รัฐธรรมนูญวินิจฉัย ตามมาตรา ๒๑๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ศาลปกครองกลางเห็นว่า มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติว่า ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และ ยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลส่งความเห็นเช่นนั้น

ตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ภายหลังจากผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งข้างต้น ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปรากฏว่าได้มีการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติจัดการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ โดยมาตรา ๓ บัญญัติว่าให้ยกเลิก (๑) พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ (๒) พระราชบัญญัติการพิมพ์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๕ (๓) พระราชบัญญัติการพิมพ์ (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๘ (๔) คำสั่งของคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๕ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ (๕) คำสั่งของคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๓๖ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ อันมีผลเป็นการยกเลิกบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์และคำสั่งของคณะกรรมการปกครองแผ่นดินดังกล่าว แต่โดยที่ในการพิจารณาพิพากษาคดี ศาลจะต้องใช้บทบัญญัติมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มาบังคับ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้แย้งว่า บทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๕ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนนี้ กรณีจึงมีความจำเป็นที่ศาลจะต้องส่งความเห็นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย ตามมาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า กรณีตามคำร้องต้องด้วยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๑ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลส่งความเห็นเช่นว่านั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย ในระหว่างนั้นให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไปได้ แต่ให้รอการพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ”

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง แล้ว เห็นว่าการที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

- ๕ -

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง ได้นั้น บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญต้องมีสภาพและมีผลเป็นการใช้บังคับอยู่ในวันที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย หรือมีการคงหลักการเดิมไว้ในกฎหมายฉบับใหม่ที่มีผลเป็นการยกเลิกหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายฉบับเดิมไปนั้น

กรณีตามคำร้องที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๕ หรือไม่ นั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ได้สิ้นผลบังคับไปแล้วโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ โดยไม่มีการคงหลักการเดิมของพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มาตรา ๕ เกี่ยวกับความผิดของการโฆษณาสิ่งพิมพ์ที่อาจขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนไว้ในพระราชบัญญัติจัดการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่อาจหยิบยกเอาบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ถูกยกเลิกไปแล้ว โดยที่ไม่มีการคงหลักการเดิมตามประเด็นข้อโต้แย้งไว้ในบทบัญญัติแห่งกฎหมายฉบับใหม่มาวินิจฉัยว่า ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ได้อีกต่อไป กรณีไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งไม่รับคำร้อง

(คำสั่งที่ ๓๒/๒๕๕๑)

(Signature)

(นายเจริญ ภัคดีชนากุล)
รองประธานศาลรัฐธรรมนูญ

(Signature)

(นายจรูญ อินทจาร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(Signature)

(นายเฉลิมพล เอกอรุ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(Signature)

(นายณรงค์ มาประณีต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(Signature)

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(Signature)

(นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(Signature)

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(Signature)

(นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ